

Inhoud

1. Inleiding	9
1.1 Een persoonlijke aanleiding	9
1.2 Dilemma's	10
1.3 Theoretisch kader	13
1.4 Verschillende islamitische richtingen	18
1.5 Co-creatie van zingevingskaders	21
1.6 Leeswijzer	22
2. Geschiedenis en grondslagen van het islamitisch onderwijs	25
2.1 De islam	25
2.1.1 De islam als geloofsgemeenschap	26
2.1.2 De islamitische school als oemma	28
2.1.3 Islamitische waarden en normen	29
2.2 De Koran en de soenna	30
2.2.1 De vijf zuilen van de islam	31
2.3 Sharia	35
2.4 Lokale islam	38
2.4.1 Oelema	40
2.5 Islamitisch onderwijs	44
2.5.1 Beginperiode	46
2.5.2 Koloniale periode	48
2.5.3 Herbezinningsperiode	53
2.5.3 Pluriforme periode: islamitisch onderwijs in Nederland	63
2.6 Ontwikkelingsfasen in de opkomst van islamitische scholen in Nederland	70
2.6.1 Oriënteringsfase (tot 1988)	70
2.6.2 Oprichtingsfase (1988-1995)	72
2.6.3 Opbouwfase (1995-2002)	79
2.6.4 Fase van toenemende overheidsbemoediging (2002-heden)	84
2.7 De Islamitische Besturen Organisatie	87
2.8 Politieke discussie over islamitische scholen	95
2.8.1 Beteugelingsmaatregelen	102
2.8.2 Conclusie	106
3. De religieuze identiteit van islamitische scholen in Nederland	109
3.1 Verscheidenheid aan scholen	109
3.2 Invloed van buitenaf	113
3.2.1 Islamitisch onderwijs als internationale speelbal	114

3.3	De politieke islam	116
3.3.1	Twee groepen salafisten	119
3.4	Radicalisering van jongeren	125
3.5	Dawa	128
3.5.1	Dawa op scholen	130
3.5.2	Conclusie	133
3.6	Modernistische moslims: midden-orthodoxen en traditionalisten	134
3.7	Liberale stromingen	136
3.8	Een driedeling: liberale moslims, apolitieke en politieke salafisten	138
3.9	Richtingenstrijd	142
3.9.1	Binnen teams	142
3.9.2	Binnen besturen	147
3.9.3	Tussen besturen	151
3.10	Schoolidentiteit	155
3.10.1	Visies op integratie	155
3.10.2	Actuele visies	158
3.10.3	Indeling naar integratiedimensies	161
3.10.4	Conclusie	171
4.	Kwaliteitsdilemma's rond opvoeding, onderwijs, identiteit en integratie	173
4.1	Identiteitsontwikkeling	173
4.2	Visies op opvoeding en onderwijs	177
4.2.1	Pedagogiek volgens de Profeet Mohammed	179
4.2.2	De pedagogische ideeën van Al-Ghazzali	182
4.3	Opvoeding thuis	184
4.3.1	Islamitische opvoedingsidealen	187
4.4	Koranonderwijs	192
4.5	Orthopraxie	194
4.5.1	Gedragsregels voor medewerkers van islamitische scholen	197
4.5.2	Gedragsregels voor leerlingen op islamitisch scholen	199
4.6	Cultuurspecifieke waarden op school	200
4.6.1	Gedragsregels op drie soorten scholen	204
4.7	Omstreden identiteitskwesties	206
4.7.1	Handen schudden	206
4.7.2	Hoofddoeken en gezichtsbedekkende sluiers	207
4.7.3	Identiteitskwesties op christelijke scholen	211
5.	Tot slot	213
5.1	Samenvatting	213
5.2	De toekomst	216
5.3	Schema kwaliteitsdilemma's	218
5.4	Aanbevelingen	219

Over de auteur	223
Arabische begrippen	231
Chronologie van relevante gebeurtenissen	235
Literatuur	241